JAVASCHE COURANT.

No. 61

DINGSDAG *den 20sten Mei 1828.*

OFFICIEEL GEDEELTE.

(Besluit van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, van den 12den mei 1828 no. 35.)

IN NAAM DES KONINGS.

De Kommissaris Generaal over Nederlandsch Indië,

Heeft goedgevonden en verstaan, met alteratie van art. 35 van de instructie voor het vendu-kantoor te Batavia, gearresteerd dato 25 november 1819 no. 7 (staatsblad no. 81), te bepalen dat gemeld kantoor de daarbij bedoelde vooruitbetalingen voortaan zal kunnen doen tegen korting van dezelfde procenten, noch meer, noch minder, waarvoor de bank den cours van haar disconto ten aanzien der vendu-acceptatien heeft gesteld of verder stellen zal, zullende van elke wisseling van cours door den superintendent van het vendu-kantoor worden kennis gegeven aan den directeur van 's lands middelen en domeinen, en door dezen aan de algemeene rekenkamer.

Afschrift, enz.

BUITENZORG, *den 12den mei 1828.*

LD. Burggraaf DU BUS DE GISIGNIES.

Door Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal zijn de volgende dispositien genomen:

CIVIEL DEPARTEMENT.

BENOEMD:

Tot pakhuismeester te Samarang, *J. Dulters*, gewezen assistent resident van Mampauwa.

OVERGEPLAATST.

De controleur der landelijke inkomsten van de 2de klasse, *J. van Olden*, van de afdeeling Samarang en oostelijke distrikten naar de afdeeling Kendal.

De controleur der landelijke inkomsten van de 1ste klasse, *J. H. Nagel*, van de afdeeling Kendal naar de afdeeling Samarang en oostelijke distrikten.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

NEDERLANDEN.

'S GRAVENHAGE, *den 23sten november.*

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

In de zitting van donderdag den 22sten is er beraadslaagd over het *Ontwerp van Wet tot vermeerdering van de leening ten behoeve der Overzeesche Bezittingen.*

Het verslag, in de vorige Vergadering (van maandag den 19den) wegens dat Ontwerp door de Centrale afdeeling uitgebragt, was van den navolgenden inhoud:

„De antwoorden op de eerste aanmerkingen der afdeelingen, betreffende dit Ontwerp, onderzocht zijnde, zijn door drie derzelve, de eerste, derde en vijfde, voor kennisgeving aangenomen. De derde heeft daarbij gevoegd, dat zij hierdoor niet vermeende goed- of af te keuren, de wijze, waarop door het Amortisatie-Syndicaat de gelden voor de leening zijn opgeschoten. Tevens hebben eenige leden dier afdeelingen zich uitdrukkelijk voorbehouden, om hunne meening, bij de openbare beraadslagingen, nader voor te dragen.

„Van de overige afdeelingen heeft de tweede aangemerkt, dat de laatste zinsnede van het antwoord onder no. 4, in het Fransch, niet bevat dezelfde inlichting, die gevonden wordt in den Hollandschen tekst. Zij beschouwt dezen, als de eigenlijke meening des stellers uitdrukkende, en acht het noodig dit aan te wijzen, ten einde daarmede de Fransche in overeenstemming zoude worden gebragt.

„De vierde afdeeling heeft in de antwoorden belangrijke ophelderingen aangaande hare vragen gevonden, doch tevens het duidelijk bewijs, dat, schoon de waarborg bij de Wet van den 23sten maart 1826 toegezegd, niet wordt uitgebreid over eenen langeren tijd dan de bij de Wet bepaalde, zij echter tot een met ƒ 2,700,000 vergroot kapitaal wordt uitgestrekt, en dat dienvolgende de mogelijkheid van een vroeger afloopen des waarborgs wordt verminderd, en zelfs art. 5 der aangehaalde Wet, hetwelk die mogelijkheid vooronderstelt, geheel ontzenuwt.

„De zesde afdeeling zich bepalende tot de overweging der antwoorden op hare vragen, en berustende in die onder no. 11 en 13, vindt het antwoord onder no. 12 minder afdoende, en merkt ten aanzien van dat onder no. 14 aan, dat hetzelve niet anders kan worden beschouwd dan als een gedeelte van het vorig antwoord, slaande op de vraag no. 13, en het dus schijnt, dat men de vraag no. 14, door deze afdeeling voorgesteld, geheel onbeantwoord heeft willen laten. Overigens hebben de leden de antwoorden voor kennisgeving aangenomen.

„De zevende afdeeling eindelijk is niet voldaan met de antwoorden onder no. 16—21, en vermist daarin die openhartigheid, welke de voordragt der Wet van den 23sten maart 1826 vergezelde, en daarom ook thans des te eerder mogt verwacht worden."

den 24sten november 1828.

De beraadslaging over het Ontwerp van Wet tot vermeerdering van de leening ten behoeve der Overzeesche Bezittingen, aan de orde van den dag zijnde, wordt daartoe overgegaan, en heeft de Heer *Fabri Longrée* het eerst het woord.

Dezelve herhaalt, in de Fransche taal, kortelijk het door hem gezegde, bij de beraadslaging over de Wet van den 23sten maart, en beschouwt zoo deze, als de thans in overweging zijnde, in verband met den handel en de nijverheid van het Moederland. Nopens de eerste Wet had zijn besluit voornamelijk daarvan afgehangen, of de Regering van zins zoude zijn, het stelsel van tollen en belastingen in de Kolonien zoo in te rigten, dat daardoor de nijverheid in het Moederland bevorderd werd. Destijds had hij wel gewenscht, daaromtrent eene meer stellige verklaring te vernemen; maar desniettegenstaande zijne goedkeuring aan de Wet gehecht. Zoo er evenwel nog eene twijfeling bij hem bestaan had, dan was dezelve thans geheel weggenomen, door het antwoord der Regering op de bedenking no. 13 der zesde afdeeling, waaruit bleek, dat door het Bestuur de krachtigste maatregelen in het belang van den handel genomen waren, en dat, zoo er te dien opzigte nog iets te wenschen overbleef, het genoeg zoude zijn, dien wensch aan de Regering te doen blijken.

De redenaar zal derhalve, zonder eenig voorbehoud, zijne stem aan de onderhavige wet geven, in de vaste overtuiging, dat de Regering tot het voorstellen van dezen maatregel niet zoude gekomen zijn, zonder door hooge noodzakelijkheid daartoe gedrongen te worden.

Ten slotte geeft dezelve zijne verwondering te kennen, dat van wege de Regering niet geantwoord is geworden op eene vraag, door de zesde afdeeling gedaan, nopens de voordeelen, welke de landbouw in het Moederland van de verbindtenis met de kolonien zoude kunnen trekken; en verzoekt den Minister als nog dienaangaande de gevraagde opheldering te willen geven, indien er geene redenen, hem onbekend, bestaan, die dit mogten verhinderen.

De heer *Angillis*, daarna in het fransch het woord voerende, zegt, wel overtuigd te zijn, dat het slechts de noodzakelijkheid der uitbreiding van de geldleening is, welke de Regering tot het voorstellen van dien maatregel gebragt heeft, maar dat hij verlangd had in de antwoorden van de Regering op de gemaakte bedenkingen der afdeelingen, meerdere openhartigheid en meerdere inlichting te vinden, terwijl hij de oplossing van verscheidene gedane vragen in de antwoorden te vergeefs zoekt, en dat hij, hoe hij de zaak ook beschouwt, daarin nog altijd als een nieuwen last voor den Staat blijft aanmerken. Hij verlangt nadere inlichtingen van den Minister, ten einde daarna zijne stem te kunnen regelen.

De heer *G. G. Clifford* brengt een uitgebreid advijs uit, waarin hij zakelijk de gronden herhaalt, die hem genoopt hebben om zich tegen de Wet van den 23sten maart 1826, en tegen het verleenen van den waarborg te verklaren, waarvan hem de nadeelen grooter voorkwamen, dan de voordeelen, welke daaruit zouden kunnen voortspruiten. Na de thans bekomene antwoorden op de gemaakte bedenkingen vindt de redenaar zich in de toen geuitte vrees bevestigd, dat namelijk de schatkist zoude moeten voorzien in de jaarlijksche aflossing der ƒ 1,400,000, bij de Wet van den 23sten maart bepaald, zoo lang de rust op Java niet hersteld is; terwijl men geene zekerheid heeft, dat, na de herstelling der rust op Java, de Koloniale Financien in staat zullen zijn in de jaarlijksche betaling dier som te kunnen voorzien, en nog veel minder in de teruggave der door de Schatkist voorgeschotene sommen. De redenaar ontwikkelt daarna zijne gevoelens omtrent den waarborg van het Rijk, en daar hij dezen afkeurt, kan hij ook aan de voorgestelde Wet, welke denzelven handhaaft, zijne stem niet geven.

De Heer *van de Kasteele* ziet in de voorgedragene Wet eene verlenging van den waarborg, en uit dien hoofde gevoelt hij zich huiverig om voor dezelve te stemmen; doch uit overtuiging van het nut der Kolonien voor het Moederland, en in de hoop, dat, zoo na het spoedig herstel der rust op Java, de Indische Bezittingen zullen kunnen voorzien in de jaarlijksche betaling der ƒ 1,400,000, zal hij zijne goedkeurende stem aan dezelve niet weigeren.

De Heer *van Alphen* spreekt in eene Fransche redevoering insgelijks voor de Wet, en verklaart te volharden bij de gevoelens, welke hij, bij de beraadslaging over de Wet van den 23sten maart 1826, uitvoerig ontwikkeld had; hij toont de belangrijkheid der Kolonien voor den handel en de fabrijken van het Moederland aan, en is ten volle overtuigd van de dringende noodzakelijkheid, om in de behoeften der Kolonien te voorzien, en dat men daartoe moet besluiten of dezelve laten varen.

De Heer *de Secus* spreekt in de Fransche taal, en beschouwt het ontwerp en de gevraagde vermeerdering der leening, met de daaruit voortvloeijende verlenging van den borgtogt, alleen van den kant van het nut, dat, door het behoud der Overzeesche Bezittingen, voor zeevaart, koophandel, landbouw en nijverheid, kan geboren worden, en van welk nut hij door den vorigen redenaar overtuigd is geworden. Hij zal om die reden voor de Wet stemmen.

De Heer *Barthélemy*, mede in de Fransche taal sprekende, merkt aan, dat het alleen de belangrijkheid der Kolonien was, welke de vorige Wet heeft doen aannemen, en dat ook dezelfde redenen bestaan, om de thans voorgestelde vermeerde-

ring van ƒ 2,700,000 aan te nemen, te meer, daar er eene dringende noodzakelijkheid voor die vermeerdering moet bestaan.

De redenaar verwacht van de wijze maatregelen des Bestuurs eene groote uitbreiding van den landbouw op Java, daardoor eene vermeerdering van Kolonisten, en derhalve van verbruikers der voortbrengselen van het Moederland, waaruit dan voor hetzelve aanmerkelijke voordeelen zouden ontstaan. Hij is van oordeel dat men den Koning in zijne pogingen te dien aanzien moet behulpzaam wezen, en zal daarom voor de Wet stemmen.

De heer *van Reenen* eindelijk zegt, wel geene groote zwarigheid in de gevraagde vermeerdering te zien, maar vraagt, of dezelve moest plaats hebben op dezelfde voorwaarden, welke voor de leening der 20 millioenen zijn bepaald. Ook had dezelve nog wel nadere inlichting begeerd nopens de wijze, waarop de gelden voor die leening door het Amortisatie-Syndicaat zijn verstrekt, waaromtrent hij in de antwoorden der Regering geene genoegzame opheldering gevonden heeft, en die hij derhalve nu nog van den Minister zal afwachten, om daarna zijne stem te regelen.

Daarna wordt de voorgestelde Wet door de Ministers van Marine en Kolonien en van Financien tegen eenige gemaakte bedenkingen verdedigd, en de beraadslaging gesloten.

Men gaat over tot de stemming, waarvan de uitslag is, dat de Wet met eene meerderheid van 71 stemmen tegen 7 wordt aangenomen. Dezelve zal naar de Eerste Kamer verzonden worden.

Tegen de Wet hebben gestemd de Heeren *van Brakel, Tuijll van Sijtzama, Corver Hooft, G. G. Clifford, Fockema* en *Warin*.

HAARLEM, *den 23sten november*.

Bij het ter perse brengen dezer zijn onze gewone papieren en berigten uit Parijs van den 20sten ons niet geworden. — Wij vernemen intusschen van elders, dat de berigten, welke den 20sten in Parijs, nopens de benoemingen der arrondissements collegien, waren ontvangen, geenszins gunstig luidden voor de ministerielen, zoodanig, dat dezelve reeds genoodzaakt waren te erkennen, dat van de bekende benoemingen 73 in het voordeel der oppositie en slechts 23 ten gunste der ministerielen waren uitgevallen, terwijl men uit de noodkreet, welke de laatste aanhieven, om de departementale collegien te doen gevoelen, dat het derzelver pligt was, om, tot behoud van orde en rust, ministeriele keuzen te doen, meende te kunnen opmaken, dat zij den verderen uitslag der arrondissements-verkiezingen angstvallig te gemoet zagen.

Uit deze berigten blijkt, onder andere, dat zijn benoemd *Vauquelin* te Lisieux; *Keratrij* te Brest; *Delessert* te Saumur; *Etienne* te Bar; *St. Aulaire* te Verdun; *Dupin* te Mamers; *Huwan, Turkheim* en *Saglio* in den Elzas; de zoon van *la Rochefoucault* te Bourges en *Hyde de Neuville* in Bretagne. De liberalen vleiden zich, dat *de Pradt* te Roanne zoude worden verkoren.

Den 19den zijn verscheidene straten in Parijs geïllumineerd geworden. Volgens sommige bladen heeft eenig slecht gekleed volk *leve de Ketzer* geroepen; dit is zeker, dat de overheid troepen heeft laten aanrukken en dat verscheidene personen in verzekerde bewaring zijn genomen. De ministerielen willen, dat de menigte de straten had versperd, zoo dat de troepen geweld hadden moeten gebruiken.

— Naar men verneemt, zal de 138ste Nederlandsche loterij beloopen eene som van ƒ 1,725,000, en bestaan uit 50,000 loten, die trekken moeten 1000 prijzen, waarvan de hoogste ƒ 100,000 en de minste ƒ 100 zal bedragen; 49000 premien en 6 extra-premien; — welke 49000 premien zijn de verliezende prijzen, in stede van nieten.

De trekking geschiedt in drie klassen; de premien voor de eerste zullen zijn van ƒ 15; voor de tweede van ƒ 30 en voor de derde van ƒ 22; — het lot zal kosten ƒ 40 en de 6 extra-premien zullen vallen op het eerste en het laatste lot van elk der drie klassen.

De trekking zal geschieden op eene geheel verschillende wijze van de tot nog toe gevolgde, door middel van drie bossen, namelijk eene bos voor de 1000 prijzen; — eene bos voor de finalen, bevattende honderd nummers, van no. 1 tot no. 100, en eene derde bos voor de serien, bevattende, van no. 1 tot no. 500, vijf honderd serien, elk van 100 nummers. De prijstoewijzing geschiedt ten gevolge der gecombineerde trekking uit de beide laatste bossen.

Deze trekking zal aldus plaats hebben. Na dat uit de bos der finalen een nummer is getrokken, zal dat uitgetrokken nummer aanduiden, dat van elk der serien, in de tweede bos, de nummers, met dat eindnummer eindigende, dus, vijf honderd nummers, zijn uitgekomen. Als dan zal men tien prijzen trekken uit de prijs-bos, en tevens successivelijk tien serien-nummers uit de serien-bos, het welk zal aanduiden, dat aan de finaal-nummers van de alzoo uitgekomen tien serien de uitgekomen prijzen successivelijk zijn toegewezen, en aan de finaal-nummers van de 490 overige serien de bepaalde premien; — weshalve voor 500 nummers slechts elf nummers uit de nummer-bossen zullen behoeven te worden getrokken, en de trekking der klassen mitsdien in een zeer korten tijd kan afloopen.

De collecte begint den 7den januari; de trekking der eerste klasse den 26sten januari. Deze klasse wordt in een dag uitgetrokken.

'sGRAVENHAGE, *den 25sten november*.

De verordeningen, aangaande de 138ste koninklijke nederlandsche loterij, bevatten, onder andere, nog de navolgende bepalingen:

De trekking geschiedt in drie klassen; de premien voor de eerste zullen zijn van ƒ 15; voor de tweede van ƒ 30 en voor de derde van ƒ 22, en ƒ 20 voor de 24,500 laatst uitkomende nummers; het lot zal kosten ƒ 40 en de 6 extra-premien zullen vallen op het eerste en het laatste lot van elke der drie klassen.

De loten zullen in geene kleinere onderdeelen mogen worden gesplitst dan in tienden voor de beide eerste klassen, en in twintigsten voor de derde klasse.

De eerste klasse bestaat uit 5000 loten, tegen den inleg van ƒ 5; de tweede uit 5000 loten, tegen den inleg van ƒ 15; de derde uit 40,000, tegen den inleg van ƒ 20. De eerste klasse telt 5 prijzen, de laagste van ƒ 2000, de hoogste van ƒ 25,000. De tweede klasse telt 5 prijzen; de laagste van ƒ 2000, de hoogste van ƒ 30,000. De derde klasse telt 10 prijzen, de laagste van ƒ 2000 en de hoogste van ƒ 100,000, welke voor de trekking van elke klasse in de prijsbus zullen worden gelegd; terwijl dezelve prijsbus van het begin der trekking af aan zal bevatten 860 prijzen van ƒ 100 tot ƒ 400 en 120 prijzen van ƒ 1000.

Van de prijzen en premien boven de ƒ 100 wordt ten behoeve des Rijks gekort 15 ten honderd; van de premien beneden de 30 tien ten honderd. Het opgeld voor de collecteurs en derzelver gedelegeerden wordt bepaald op 15 ten honderd; doch zullen de klassikale loten van de eerste klasse verkrijgbaar zijn voor de houders van loten der laatste klasse van de 137ste loterij, welke met een prijs van ƒ 15 zijn uitgekomen, terwijl de geheele loten gedurende de twee eerste weken na de openstelling der collecte voor den inlegprijs, zonder opgeld, bij de collecteurs en ontvanger-generaal voor een ieder te bekomen zullen wezen.

De collecte begint den 7den januari. De trekking heeft plaats te Brussel; de eerste klasse den 2den februari, de tweede den 16den en de derde den 29sten februari en eersten maart. De verwisseling der ongetrokken loten begint den vijfden dag na de trekking en moet vrijdags voor de trekking der respective klassen volbragt zijn. — De prijs, voor welken loten na de sluiting van de collecte bij de collecteurs verkrijgbaar zullen zijn, is voor het geheel lot, doorgefourneerd ƒ 46; eerste klasse ƒ 11; tweede ƒ 26 en derde ƒ 48; de onderdeelen naar evenredigheid.

P......, den 14den mei 1828.

Aan den Redacteur der Javasche Courant.

In Uw dagblad, mijn heer de Redacteur, van den 24 april jl., No. 50, heeft ons een lezer van de Arnhemsche Courant, onder dagteekening van Batavia, den 18den april 1828, eene hoogst belangrijke mededeeling gedaan, over de vorderingen van de binnenlandsche welvaart van Frankrijk, gedurende de laatste 13 jaren.

De opgegevene aanwinsten zijn groot, en de welsprekendste tongen van Frankrijk hadden ons geen treffender tafereel kunnen geven van den voorspoed en de spoedige herstelling van dat schoone en groote Rijk in Europa, dan *Dupin* met de eenvoudige maar tevens juiste opgave zijner statistische nasporingen gedaan heeft.

Opgaven van dien aard zijn ondubbelzinnige blijken van den bloei van een Rijk in het algemeen; en de eenvoudige opnoeming van gebeurtenissen, die in het belang van dien bloei krachtdadig hebben medegewerkt, zijn er borg voor, dat de gestadige pogingen, die een vaderlandlievend hart in het werk stelt, om onze vermogens te veredelen, eene rijke vergoeding vinden in de [illegible] het mees- [illegible]

Hulde doende aan het nuttige en heilzame oogmerk, om door dusdanige aanteekeningen, de kennis van land en volk uitte breiden, te bevorderen, en de wijze aan te toonen, hoedanig die kennis in het belang van een gewest te verkrijgen is, nam ik de gelegenheid waar, om het gemelde dagblad van Arnhem, over de maand october 1827, te lezen.

Welk een groot verschil heb ik aangetroffen tusschen de veronderstelling van het loffelijk doel der uitte breidene kennis van aardrijkskunde en statistiek, en de voorbarige wijze, waarmede de Arnhemsche Courant in haar mengelwerk van den 23sten october jl., van eene gelegenheid partij getrokken heeft, om zich bespottelijk over Indische zaken en instellingen uit te laten!!

Oppert men de vraag op welk gezag of autoriteit de Arnhemsche Courant derzelver aanrandingen gebouwd heeft en hoe het heeft mogen gebeuren, dat het gemelde dagblad zoo buitengewoon in het harnas gebragt is? Zoo vindt men een stellig antwoord in de voor de kennis van den tegenwoordigen staat van Java als *onmisbaar* en *hoogst belangrijk* opgegevene Land- en Zeetogten van Olivier, een werk dat in 1827 bij *Sulpke* te Amsterdam in het licht gegeven en aan *de Humboldt's van Java* opgedragen is.

Voor thans nog in het midden latende het vertoog, dat kalmte een hoofdvereischte is tot het verspreiden van nuttige waarheden, en een behoedmiddel oplevert tegen de zucht, om op eene beslissende wijze uitspraak te doen, daar waar tot oplossing van een probleem naauwkeurige opgaven gevorderd worden, zonder in bedenking te geven dat de Arnhemsche Courant in al hetgeen in de laatste tijden in het Vaderland over Indische zaken [illegible] van de allerhoogste aangelegenheid [illegible] vinden, om met omzigtigheid en met gepaste bescheidenheid den toestand van deze gewesten en derzelver opgezetenen te beoordeelen, zoo is het doch evenwel te beklagen, dat het gemelde dagblad zijn vertoog vestigt op de autoriteit der Land en Zeetogten van Olivier, een werk dat deszelfs aantijgingen voor waarheid, en oppervlakkige beschouwing voor doorwrochte kennis van zaken uitgeeft, waar eene bezadigde voorstelling van zaken en gebeurtenissen zoo dikwerf verdrongen is door den toon eener eindelooze schaamteloosheid, zoo dat het onverklaarbaar is, hoe een geschrift, met zulke attributen toegerust, voor *onmisbaar* heeft kunnen gelden.

Voor, *onmisbaar*! in eenen tijd waar meer dan een werelddeel met opgetogene belangstelling het oog gevestigd heeft op een volk, dat buitengewone krachten te werk stelt om de grondpilaren van deszelfs roem in vroegere dagen, en van zijnen rijkdom, de aanmerkelijkste steun van deszelfs staatkundige, ontzag verwekkende, onafhankelijkheid, met een woord, om deszelfs Oost-Indische bezittingen, niet enkel tegen den verderen invloed en de uitwerkselen van noodlottige gebeurtenissen te beveiligen, maar ook weder te brengen op die hoogte van voorspoed en roem, waarvoor die gewesten uit haren aard vatbaar zijn. In

eenen tijd, zeg ik, waar de hoop op die beveiliging boven alle bedenking staat, en waar het vooruitzigt van eene gelukkige keer van zaken allen bezielt die in den sterken, ijzervasten wil van groote geestvermogens den stelligsten waarborg vinden voor het herbloeijen van deze gewesten. In eenen tijd, zeg ik nog eens, waar de vermogens eener groote ziel dienstbaar gemaakt zijn aan het opspeuren en toepassen van buitengewone middelen, ten einde een groot en gezegend gewest hier in Indie, het troetelkind der Nederlandsche Natie en het voorwerp eener vaderlijke belangstelling van eenen welwillenden Koning, uit groote rampen, waarin het gezonken was, op te beuren.

Wat zou uit die opgetogene belangstelling worden wanneer de land en zeetogten van Olivier *diminutissime* geschikt geoordeeld werden een argument voor die belangstelling op te leveren.

De menschlievende ijver, waarmede het mengelwerk in de *Arnhemsche Courant* van den 23sten october 1827 zich het lot der slaven aantrekt, verdient overdenking en warmen dank, en had dus de belangstelling van het publiek in ruime mate moeten opwekken, waren daarvan de opgaven en inlichtingen van de genoemde land en zeetogten afgescheiden gebleven.

Thans moet die belangrijkheid verminderen mits men de uitbreiding van filantropische stellingen slecht bevorderen kan door de [illegible] van een [illegible], dat door [illegible] [illegible] gende hoop te leur gesteld is; en naar mate men onverstandig handelt van niet in overweging te nemen dat veel behoedzaamheid gevorderd wordt, eene regtvaardige zaak door geene verkeerde en lage hulpmiddelen te bezoedelen.

Nà dat het mengelwerk in een vertoog te kennen heeft gegeven dat het afgetreden opperbestuur in deze gewesten er reeds op uit was het lot van den inlander (die nergens op Nederlandsch Java een slaaf is) te verbeteren, zoo wordt dan verder gezegd „*en men zie doch eens in de hoogst belangrijke en voor elken Nederlander die dat schoone eiland in deszelfs* TEGENWOORDIGEN *toestand wil kennen*, ONMISBARE *reis van Olivier, hoe de javaan behandeld wordt in de landen, die den Europeaan ter bebouwing zijn afgestaan. Wee! het land waar die kleine dwingelanden als eigenaars verschijnen! het woord: de heer is verschenen, vervult er alles met angst en schrik, hij vergt van de inlanders niet alleen de drukkendste heeren diensten, maar zendt of neemt hen ook mede uit de gezonde berglanden naar de verpeste kust, alwaar zij dan in menigte bezwijken, daar deze lucht hun doodelijk is. Blijven zij echter in hun geboorteland, zoo zuigt de tiran hun uit door voorschotten, waarop hij woekerwinst neemt, of verhuurt of verkoopt hun buffels tegen eenen buitensporigen dwangprijs, legt belasting op alle verbetering of gebruik van woeste of onbebouwde gronden, waardoor alle nijverheid moet verstikt worden, bezwaart het gebruik van behoeftige inlanders tot den rijstoogst met [illegible] lasten en maakt een monopolie van verscheidene voortbrengselen tegen eenen niet noemenswaardigen prijs!*" in dien toon beklaagt dat mengelwerk het lot van den ongelukkigen en aan onderdrukking ten prooi gegevenen javaan en eindigt deszelfs Gallimathias met de verklaring, dat de LANDEIGENAREN op Java een bloedzuiger verbond vormen en met regt den naam van volksvertrappers verdienen.

[illegible] aanrandingen [illegible] merk van [illegible] en onwaarheid dragen, [illegible] meer van nabij vereischen, ter eere van allen, die door zulke aantijgingen getroffen zijn.

(*Vervolg in het volgende nummer.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild.

Mei 15—Z. M. brik *Dourga*, 1ste luitenant Jordaan, van de Lampongs.

BATAVIA.

Aangekomen.

Mei 16—Eng. schip *Hannah*, D. W. Martin, van Canton den 11den april, passagiers: de heeren C. Andrew [illegible]

Mei 17—schip *Oeij Sinjo*, Lim Hoelen, van Pekalongang den [illegible] mei, passagiers: de heer J. W. Boers en familie.

Mei 18—Amerik. brik *De Witt Clinton*, J. W. Endicott, van de West-Kust van Sumatra.

Vertrokken.

Mei 17—schip *Zeemans Hoop*, P. Kraaij, naar Amsterdam, passagiers: de heeren J. G. van Angelbeek, C. P. S. Jonkheer, Vrijberghe van der Does en C. A. F. Vogel.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvet *Anna Paulowna*, fregat *Bellona*; schepen Cornelia Houtman, [illegible], Elizabeth, Buitenzorg, Alijda, Schelde, Marquis of Hastings, [illegible] en Jacoba, Oeij Sinjo, brikken Charlotte, Zephir, Fatahilwahap, Buroena; schoener [illegible]. — Eng. schepen [illegible], Carolina, Marquis of Huntlij, Hannah; brik Oscar. — Amerik. schip Ganges; brik De Witt Clinton. — Hamburgsch schip Sophia. — Chineesche jonken Tjiok Anlan, Kim Heaksoen, Thaijseen, Hokgoan.

SAMARANG.

Aangekomen.

Mei 12—Chineesche brik *Pekalongang*, Tan Kimjang, van Banjermassing.

Vertrokken.

Mei 12—Spaansch schip *Maria*, A. B. de la Cordovesa, over Soerabaija en Makasser naar Manilla, passagiers: de luitenant Heshuisen.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Mei 11—bark *Sheva*, C. Kemish, van Banjermassing.

Mei 15—brik *Guenoong Apie*, W. H. Nash, van Banjermassing den [illegible] Mei.

Vertrokken.

Mei 11—schoener *Tartar*, R. Sijmons, naar Rembang en Pekalongang.—schoener *Rembang*, J. Berest, naar Banjermassing.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. fregat *Dageraad*; roei-kanonneer-boot *No.* 9; zwaard-boot *No.* 18; kora kora *No.* 15; schepen Mastora, Louisa, The Fair Armenian, Aurora, Thalia, Rosalie, Sumanap, Fatal Barie, Bintjar; brikken Margaretha, Teksing, Josephine, Goenoong Apie; bark Sheva; schoener Dracke; kotter Dolphijn.—Eng. schip Waterloo.—Chineesche wankangs Engkiet, Sinhien.

GRISSEE.

Aangekomen.

Mei 9—brik *Iris*, Sarif Alie Bin Hoesien, van Palembang, Cheribon en Samarang.—brik *Wilhelmina*, Maas Agoes Koentjoong, van dito.

Mei 11—schoener *Lamber*, Dulangan, van Joana.

Vertrokken.

Mei 10—schoener *Pakhlomobin*, Oewa Kassan, naar Riouw.

Schepen liggende ter reede.

Schepen Jadul Kariem, Fair Allam, Faidul Kariem, Manok, Lord Minto, Malabarie, Joessoer; brikken Iris, Wilhelmina, Sarie Langon, Sophia, Pompelmoes, Simon Fredrik, Berkatanjar, Kampar, Geap Goan; schoeners Amia Geertruida, Fatal Ganie Lameer.

ADVERTENTIEN.

De Algemeene Rekenkamer brengt hiermede ter kennisse van de belanghebbenden, dat bij de op zaturdag den 17den dezer gedane uitloting van certificaten, ten laste van den Indischen Achterstand, zijn uitgetrokken de ondervolgende nummers, als:

170	280	510	572	766	1213
1529	1464	2815	3514	4944	5077

Alle welke certificaten, met overlegging tevens der nog niet verschenen Coupons, op de gewone wijze, ontvangbaar zijn ten kantore van den Algemeenen Ontvanger alhier.

Ter ordonnantie van de Algemeene Rekenkamer,

BATAVIA, den 17den mei 1828.

De Secretaris,
DE VIRIEU.

—De Resident van Passaroeang brengt door deze ter kennisse van alle de daarbij belanghebbenden, dat tot de ontvangst van de belasting op de lijfeigenen voor dit loopende jaar, dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, zal worden gevaceerd, ter secretarie van de residentie Passaroeang, te rekenen van den 1sten juni aanstaande tot en met den 31sten augustus daaraanvolgende, zullende, [illegible] worden de [illegible]

PASSAROEANG, den 12den mei 1828.

De Resident voornoemd,
H. J. DOMIS.

VASTGESTELDE PRIJZEN.

	Batavia.		Samarang.		Soerabaija.	
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*	*cents.*
Tarwen brood de 14 oncen.	„	25	„	30	„	34
Varkens-vleesch het katje.	„	26½	„	60	„	34
Ossen-vleesch het pond.	„	20	„	16	„	18

MARKTPRIJZEN.

	Batavia.		Samarang.		Soerabaija.	
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*	*cents.*
Klapper-olie per takker of 33 bottels.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	8	60
Katjang-olie [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Dem[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Rijst per koijang.	110 à 120	„	85	„	90 à 100	„
dito per gantang.	„	50	„	20	„	22
Brandhout de vadem van 18 voeten op 6	10	„	13	„	11	60

EDIGTALE CITATIEN.

Alsoo de Raad van Justitie te Samarang, op het daartoe door den fiskaal R. O. bij denzelven Raad, in dato 7 dezer bij rekest gedaan verzoek, geaccordeerd heeft citatie bij edicte, tegen allen en een iegelijk, die eenigen eigendom, actie of pretentie vermeenen te hebben op eene somma van drie honderd zestig guldens zeven-en-zeventig en een halven cent, zijnde de zuivere opbrengst [illegible] vier en twintig stuks varkens, welke in zee zijn [illegible] visscht in eene praauw Sentek, en welke [illegible]

october van het verweken jaar te Japara publiek zijn verkocht, alsmede op gemelde praauw Sentek, waarvan de eigenaar onbekend is;

Zoo is het, dat ik ondergeteekende eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij den Raad van Justitie voornoemd, mits deze voor de eerste maal oproep elk en een iegelijk, welke eenig regt, actie of pretentie vermeenen te hebben op gemeld provenu van de vier en twintig stuks varkens en de praauw Sentek, om in persoon of wel door gemagtigden te compareren, op woensdag den 25sten juni 1828 s' morgens de klokke half acht ure, ter openbare rolle van gemelden Raad, ten einde hunne pretentie aantegeven en te verifieren, en voorts te procederen, als naar regten, sub poene dat aan de noncomparanten een eeuwig stilzwijgen zal worden opgelegd, en dat voor het profijt van dien of bij gebreke van eene deugdelijk bezondene pretentie de meergemelde som en de praauw Sentek zal worden verklaard aan den lande te zijn vervallen.

[illegible] van het raadhuis te Samarang, den 14den mei 1828.

De eerste deurw. en gezw. expl. voornd.

A. PIJL.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

De executeuren in de nalatenschap van den heer Mr. *G. T. Blom* maken bekend, dat op woensdag den 28sten dezer maand, des avonds 7 ure, in een der localen van het gebouw de Harmonie, zal worden verkocht het door den overledenen nagelaten hecht en sterk gebouwd huis, voorzien van goede bijgebouwen, stalling, enz., alles van steenen met pannen gedekt, staande en gelegen op het Koningsplein, voorts des overledenens boeken, volgens op heden rondgaanden catalogus, mitsgaders nog eenige certificaten van den Indischen Achterstand.

BATAVIA, HOOGEVEEN.
den 16den mei 1828. P. VAN HOEK.

—Opgeslagen en te koop, bij de heeren *Thompson, Roberts* en Co., diverse goederen, aangebragt per schip ELIZABETH, van Amsterdam. C. PAKES.

[illegible]

Getrouwd,
W. H. MICHGORIUS,
en
J. M. F. VERHAGE, weduwe Jonkh. *J. F. du Pijron van Breugel.*

SOERABAIJA, *den 11den mei 1828.*

GEBOORTEN.

[illegible] de echtgenoot van
[illegible] F. MAGNUS.
den 13den mei 1828.

—Mijne geliefde huisvrouw is heden van [illegible] verlost.
NIEMANN.
BATAVIA, *16 mei 1828.*

—Heden beviel [illegible] welgeschapen zoon, [illegible] *van Roijen.*
[illegible] W. L. DE STURLER.
den 17den mei 1828. *1ste luit. ingenieur.*

—Heden beviel voorspoedig van een zoon, de geliefde echtgenoot van B. P. BARENDS.
BATAVIA, *den 18den mei 1828.*

—[illegible] van een zoon, de echtgenoot van
19 mei 1828. JELLEGER.

STERFGEVALLEN.

Ons jongste kindje, *Johanna Geertruida Caroline*, is heden door den dood aan ons ouderhart ontnomen, in den ouderdom van twee en [illegible] maanden.

A. A. ELLINGHUIJSEN,
BATAVIA, L. J. [illegible] ELLINGHUIJSEN,
den 15den mei 1828. geb. [illegible]

NAGELATEN BOEDELS.

De desolate boedelkamer te Samarang roept bij deze, krachtens vonnis van den raad van justitie, d. d. 26 november a°. p°. elk en een iegelijk op, die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is aan den desolaat verklaarden boedel van wijlen *H. E. Morin*, om daarvan aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van zes weken, ter secretarie van gemelde kamer.

De desolate boedelkamer voornoemd.
Op last van dezelve.
SAMARANG, *De waarnd. secretaris*,
den 28sten april 1828. B. G. SARTORIUS.

—De desolate boedelkamer te Samarang roept bij deze, krachtens dispositie van den raad van justitie, d. d. 26 maart jl. elk en een iegelijk op, die iets te vorderen heeft van dan wel verschuldigd is aan den desolaat verklaarden boedel van wijlen *S. Cooper*, om daarvan binnen den tijd van zes weken, aangifte of betaling te doen, ter secretarie van gemelde kamer.

De desolate boedelkamer voornoemd.
Op last van dezelve.
SAMARANG, *De waarnd. secretaris*,
den 28sten april 1828. B. G. SARTORIUS.

—De weeskamer te Samarang roept bij deze elk en een iegelijk op, die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is aan den boedel van wijlen den armenier *Matheus Johannes Bethlehem*, om daarvan aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van zes weken, gerekend van heden.

Namens dezelve.
SAMARANG, *De waarnd. secretaris*,
30 april 1828. B. G. SARTORIUS.

—Alle degenen, welke iets te vorderen hebben van, of wel verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den weledelgestrengen heer *Meijersen*, in leven tweede luitenant bij de 18de afdeeling nationale infanterie, gelieven zich binnen den tijd van zes weken te melden aan de [illegible] commissarissen,

DJOCJOKARTA, MONTFOORT, *2de luit.*
den 10den mei 1828. PIEPLENBOSCH, *2de luit.*

[illegible]

Passage voor Engeland, 't snelzeilend en bij uitstek wel voor passagiers ingerigte Engelsche schip JOHN, kapitein *J. Moncrief*, groot p. m. 450 tonnen, nu in lading te Soerabaija, en zal in omstreeks drie weken Batavia aandoen, adres bij

MACLAINE, WATSON EN CO.

VERTREKKENDE PERSONEN.

Mr. *P. C. Nahuijs*, thans te Soerakarta woonachtig, verlaat Java.

[illegible]

Heden is [illegible] alhier van de pers gekomen, en voor den prijs van *f* 2 zilver, elk exemplaar, verkrijgbaar gesteld de Maleische vertaling der Nederduitsche zendeling-gezangen, overgebragt op rijm en in dezelfde voetmaat als de Nederduitsche [illegible] en voorzien van nooten, bewerkt door den zendeling *R. le Bruijn*, op Timor-koepang, en uitgegeven onder het opzigt van het zendeling-genootschap te Batavia; kunnende van dit werk ook zeer gevoegelijk gebruik gemaakt worden bij den openbaren eeredienst der Maleische gemeente. Indien men 25 exemplaren te gelijk neemt, dan is de prijs van elk exemplaar slechts één en een halven gulden zilver.

BATAVIA, *den 19den mei 1828.*

TE BATAVIA TER LANDS DRUKKERIJ.